

Libris .RO

Respect pentru oameni și cărți

LAZI

Tratatele fundamentale ale Uniunii Europene

actualizat iunie 2017

Editura C.H. Beck
București 2017

AVERTISMENT!

Având în vedere amploarea luată de fenomenul fotocopierii lucrărilor de specialitate, mai ales în domeniul Dreptului, atragem atenția că, potrivit art. 14 și 140 din Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe, reproducerea operelor sau a produselor purtătoare de drepturi conexe, dacă respectiva reproducere a fost efectuată fără autorizarea sau consimțământul titularului drepturilor recunoscute de legea menționată, constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare sau cu amendă. Prin reproducere, conform legii, se înțelege realizarea, integrală sau parțială, a uneia ori a mai multor copii ale unei opere, direct sau indirect, temporar ori permanent, prin orice mijloace și sub orice formă.

Nu vă faceți părtași la distrugerea cărții!

Editura C.H. Beck este acreditată CNATDCU și este considerată editură cu prestigiu recunoscut.

Tratatele fundamentale ale Uniunii Europene

Copyright © 2017 – Editura C.H. Beck

Toate drepturile rezervate Editurii C.H. Beck

Nicio parte din această lucrare nu poate fi copiată fără acordul scris al Editurii C.H. Beck.

Drepturile de distribuție în străinătate aparțin în exclusivitate editurii

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Tratatele fundamentale ale Uniunii Europene : actualizat iunie 2017 /

ed. coord. și pref. de prof. univ. dr. Augustin Fuerea ; îngrij. de Ioana Mihaela Dimitriu. - București : Editura C.H. Beck, 2017
ISBN 978-606-18-0621-8

I. Fuerea, Augustin (ed.) (pref.)

II. Dimitriu, Ioana Mihaela (ed.)

34

Editura C.H. Beck Str. Serg. Nuțu Ion nr. 2, sector 5, București

Tel.: 021.410.08.47; 021.410.08.73

Fax: 021.410.08.48

E-mail: comenzi@beck.ro

Ediție îngrijită de Ioana-Mihaela Dimitriu

Tehnoredactor: Cătălin Mantu

Cuprins

Prefață	VII
Declarația Schuman.....	XI
Statele membre ale Uniunii Europene	XIII
Cartea albă privind viitorul Europei: Căi spre unitatea UE cu 27 de state membre	XV
1. Versiunea consolidată a Tratatului privind Uniunea Europeană.....	1
2. Versiunea consolidată a Tratatului privind funcționarea Uniunii Europene	33
3. Protocoale	170
Protocolul (nr. 1) privind rolul parlamentelor naționale în Uniunea Europeană	170
Protocolul (nr. 2) privind aplicarea principiilor subsidiarității și proporționalității	172
Protocolul (nr. 3) privind Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene	176
Protocolul (nr. 4) privind Statutul Sistemului European al Băncilor Centrale și al Băncii Centrale Europene	195
Protocolul (nr. 5) privind Statutul Băncii Europene de Investiții	212
Protocolul (nr. 6) privind stabilirea sediilor unor instituții și ale anumitor organe, oficii, agenții și servicii ale Uniunii Europene	224
Protocolul (nr. 7) privind privilegiile și imunitățile Uniunii Europene	225
Protocolul (nr. 8) cu privire la articolul 6 alineatul (2) din Tratatul privind Uniunea Europeană referitor la aderarea Uniunii la Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale	230
Protocolul (nr. 9) privind decizia Consiliului referitoare la punerea în aplicare a articolului 16 alineatul (4) din Tratatul privind Uniunea Europeană și a articolului 238 alineatul (2) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene între 1 noiembrie 2014 și 31 martie 2017, pe de o parte, și începând cu 1 aprilie 2017, pe de altă parte	231
Protocolul (nr. 10) privind cooperarea structurată permanentă stabilită prin articolul 42 din Tratatul privind Uniunea Europeană	232
Protocolul (nr. 11) privind articolul 42 din Tratatul privind Uniunea Europeană	234

Protocolul (nr. 12) privind procedura aplicabilă deficitelor excesive	235
Protocolul (nr. 13) privind criteriile de convergență	236
Protocolul (nr. 14) privind Eurogrupul	237
Protocolul (nr. 15) privind unele dispoziții referitoare la Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord	238
Protocolul (nr. 16) privind anumite dispoziții privind Danemarca	240
Protocolul (nr. 17) privind Danemarca	241
Protocolul (nr. 18) privind Franța	241
Protocolul (nr. 19) privind acquis-ul Schengen integrat în cadrul Uniunii Europene	242
Protocolul (nr. 20) privind aplicarea anumitor aspecte ale articolului 26 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene în Regatul Unit și în Irlanda	245
Protocolul (nr. 21) privind poziția Regatului Unit și a Irlandei cu privire la spațiul de libertate, securitate și justiție	246
Protocolul (nr. 22) privind poziția Danemarcei	249
Protocolul (nr. 23) privind relațiile externe ale statelor membre în ceea ce privește trecerea frontierelor externe	254
Protocolul (nr. 24) privind dreptul de azil pentru resortisanții statelor membre ale Uniunii Europene	255
Protocolul (nr. 25) privind exercitarea competențelor partajate	256
Protocolul (nr. 26) privind serviciile de interes general	257
Protocolul (nr. 27) privind piața internă și concurența	257
Protocolul (nr. 28) privind coeziunea economică, socială și teritorială	258
Protocolul (nr. 29) privind sistemul de radiodifuziune publică în statele membre	259
Protocolul (nr. 30) privind aplicarea Cartei drepturilor fundamentale a Uniunii Europene în Polonia și în Regatul Unit	260
Protocolul (nr. 31) privind importurile în Uniunea Europeană de produse petroliere rafinate în Antilele Olandeze	261
Protocolul (nr. 32) privind dobândirea de bunuri imobile în Danemarca	264
Protocolul (nr. 33) privind articolul 157 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene	264
Protocolul (nr. 34) privind regimul special care se aplică Groenlandei	264
Protocolul (nr. 35) privind articolul 40.3.3 din Constituția Irlandei	265
Protocolul (nr. 36) privind dispozițiile tranzitorii	265

Protocolul (nr. 37) referitor la consecințele financiare ale expirării Tratatului CECO și la fondul de cercetare pentru cărbune și oțel	273
Protocolul (nr. 38) privind preocupările poporului irlandez referitoare la Tratatul de la Lisabona	274
4. Anexe	277
ANEXA I. Lista prevăzută la articolul 38 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene	277
ANEXA II. Țări și teritorii de peste mări cărora li se aplică dispozițiile părții a patra din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene	279
5. Declarații anexate la Actul final al Conferinței interguvernamentale care a adoptat Tratatul de la Lisabona semnat la 13 decembrie 2007	280
A. Declarațiile cu privire la dispozițiile tratatelor	280
B. Declarațiile cu privire la protocoalele anexate tratatelor	295
C. Declarațiile statelor membre	298
6. Tabele de corespondență	303
7. Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene	325
8. Avizul negativ al CJUE privind aderarea Uniunii Europene la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale	336

Cartea albă privind viitorul Europei: Căi spre unitatea UE cu 27 de state membre¹⁾

Cartea albă prezintă principalele provocări și oportunități ale Europei din următorul deceniu.

Cartea albă analizează modul în care Europa se va schimba în următorii zece ani, de la impactul noilor tehnologii asupra societății și a locurilor de muncă, la îndoilele suscitade de globalizare, la preocupările în materie de securitate și la creșterea populismului.

Cartea albă prezintă alegerea cu care ne confruntăm astăzi: fie ne lăsăm în voia acestor tendințe, fie dăm dovadă de deschidere și profităm de noile oportunități pe care le aduc cu sine. Populația și ponderea economică ale Europei sunt în scădere, în timp ce alte părți ale globului înregistrează creșteri. Până în 2060, niciunul dintre statele noastre membre nu va reprezenta singur nici măcar 1 % din populația lumii – ceea ce reprezintă un motiv întemeiat pentru a rămâne împreună pentru a avea rezultate mai bune. Ca forță pozitivă la nivel mondial, prosperitatea Europei va continua să depindă de deschiderea sa și de legăturile strânse cu partenerii săi.

Cartea albă prezintă **cinci scenarii**, fiecare dintre ele conturând modul în care ar putea arăta Uniunea la **orizontul anului 2025**, în funcție de alegerile pe care le va face Europa. Scenariile acoperă o gamă de posibilități și au un caracter ilustrativ. Ele nu se exclud reciproc și nu sunt exhaustive.

- **Scenariul 1: Continuând pe același drum** – UE-27 se axează pe realizarea agendei sale pozitive de reforme, în spiritul orientărilor intitulate „Un nou început pentru Europa”²⁾ prezentate de Comisie în 2014 și al Declarației de la Bratislava³⁾, convenită de toate cele 27 de state membre în 2016. Până în 2025, aceasta ar putea însemna că:

- ✓ Europeanii pot conduce automobile automatizate și conectate, dar pot întâmpina probleme atunci când trec frontierele, din cauza existenței în continuare a unor obstacole de natură juridică și tehnică.
- ✓ În general, europenii călătoresc peste granițe fără a trebui să se oprească pentru controale. Ca urmare a întăririi controalelor de securitate, pasagerii trebuie să ajungă la aeroport și la gară cu suficient de mult timp înainte de plecare.

¹⁾ Acest document reprezintă contribuția Comisiei la summitul de la Roma din 25 martie 2017. A se vedea https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/carteia_alba_privind_viitorul_europei_ro.pdf

²⁾ https://ec.europa.eu/commission/publications/president-junckers-political-guidelines_ro

³⁾ <http://www.consilium.europa.eu/ro/press/press-releases/2016/09/16-bratislava-declaration-and-roadmap/>

• **Scenariul 2: Accent exclusiv pe piața unică** – UE-27 se reaxează treptat pe piața unică, întrucât numărul domeniilor de politică în care cele 27 de state membre nu sunt în măsură să ajungă la o poziție comună este tot mai mare. Până în 2025, aceasta ar putea însemna că:

- ✓ Trecerea frontierelor atunci când se călătorește în scop de afaceri sau de turism este îngreunată din cauza controalelor regulate. Este mai greu să se găsească un loc de muncă în străinătate, iar transferul drepturilor de pensie în altă țară nu este garantat. Persoanele care se îmbolnăvesc atunci când se află în străinătate se confruntă cu perspectiva unor facturi medicale ridicate.
- ✓ Europeanii au reticențe față de utilizarea automobilelor conectate, din cauza absenței unor norme și standarde tehnice valabile în întreaga UE.

• **Scenariul 3: Cei care doresc mai mult realizează mai mult** – UE-27 își desfășoară activitatea ca și acum, dar permite statelor membre care își doresc acest lucru să realizeze mai mult împreună în anumite domenii cum ar fi apărarea, securitatea internă sau chestiunile sociale. Se formează una sau mai multe „coalitii ale celor care doresc să realizeze mai mult”. Până în 2025, aceasta ar putea însemna că:

- ✓ Un număr de 15 state înființează o unitate de poliție și procuratură care se va ocupa de activitățile infracționale transfrontaliere. Se pot comunica imediat informații privind securitatea, dat fiind că bazele de date naționale sunt complet interconectate.
- ✓ Automobilele conectate sunt utilizate pe scară largă în 12 state membre care au convenit să își armonizeze normele în materie de răspundere și standardele tehnice.

• **Scenariul 4: Mai puțin, dar mai eficient** – UE-27 se concentrează pe rezultate mai multe și mai rapide în anumite domenii de politică, acționând în același timp mai puțin în cele în care nu există percepția că ar avea o valoare adăugată. Atenția și resursele limitate sunt concentrate asupra câtorva domenii de politică. Până în 2025, aceasta ar putea însemna că:

- ✓ O autoritate europeană pentru telecomunicații are competența de a elibera frecvențe pentru serviciile de comunicații transfrontaliere, precum cele utilizate de automobilele conectate. Aceasta protejează, de asemenea, drepturile utilizatorilor de telefonie mobilă și de internet, oriunde s-ar afla în UE.
- ✓ O nouă Agenție europeană de combatere a terorismului contribuie la descurajarea și prevenirea unor atacuri grave, urmărind și identificând în mod sistematic suspectii.

• **Scenariul 5: Mult mai mult, împreună** – Statele membre decid să pună în comun mai multe competențe, resurse și puteri decizionale în toate domeniile.

Deciziile se iau mai rapid la nivel european și sunt puse în aplicare în timp scurt. Până în 2025, aceasta ar putea însemna că:

- ✓ Europeanii care doresc să depună o plângere privind un proiect propus de turbine eoliene care este finanțat de UE în zona lor locală nu pot să ia legătura cu autoritatea responsabilă, întrucât li se spune să contacteze autoritățile europene competente.
- ✓ Automobilele conectate pot fi conduse fără probleme în întreaga Europă, mulțumită existenței unor norme clare la nivelul UE. Șoferii se pot baza pe o agenție a UE care să asigure aplicarea legii.

Următorii pași

Cartea albă reprezintă contribuția Comisiei Europene la summitul de la Roma, cu ocazia căruia UE va discuta despre realizările ultimilor 60 de ani, dar și despre viitorul său cu 27 de membri. Cartea albă marchează începutul unui proces prin care UE-27 va decide împreună asupra viitorului Uniunii. Pentru a încuraja acest dialog, Comisia Europeană, alături de Parlamentul European și de statele membre interesate, va găzdui o serie de „dezbateri dedicate viitorului Europei” în orașele și în regiunile Europei.

În lunile următoare, Comisia Europeană va contribui la discuții printr-o serie de documente de reflecție care vor aborda următoarele subiecte:

- dezvoltarea dimensiunii sociale a Europei;
- aprofundarea uniunii economice și monetare, pe baza Raportului celor cinci președinți din iunie 2015;
- valorificarea oportunităților globalizării;
- viitorul apărării Europei;
- viitorul finanțelor UE.

Prezenta culegere include modificările operate prin:

- ✓ Decizia 2010/718/UE a Consiliului European din 29 octombrie 2010 de modificare a statutului Insulei Saint-Barthélemy în raport cu Uniunea Europeană, JO L 325 din 9.12.2010.
- ✓ Decizia 2011/199/UE a Consiliului European din 25 martie 2011 de modificare a articolului 136 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene cu privire la un mecanism de stabilitate pentru statele membre a căror monedă este euro, ca urmare a îndeplinirii de către statele membre a procedurilor de ratificare, JO L 91 din 6.4.2011.
- ✓ Actul privind condițiile de aderare a Republicii Croația, precum și adaptările la Tratatul privind Uniunea Europeană, la Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene și la Tratatul de instituire a Comunității Europene a Energiei Atomice, JO L 112 din 24.2.2012.
- ✓ Decizia 2012/419/UE a Consiliului European din 11 iulie 2012 de modificare a statutului Mayotte în raport cu Uniunea Europeană, JO L 204 din 31.7.2012.
- ✓ Regulamentul (UE, Euratom) 741/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 august 2012 de modificare a Protocolului privind Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene și a anexei I la acesta, JO L 228 din 23.8.2012.
- ✓ Regulamentul (UE, Euratom) 2015/2422 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 decembrie 2015 de modificare a Protocolului privind Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, JO L 341 din 24.12.2015.
- ✓ Regulamentul (UE, Euratom) 2016/1192 al Parlamentului European și al Consiliului din 6 iulie 2016 privind transferul către Tribunal al competenței de a se pronunța în primă instanță asupra litigiilor dintre Uniunea Europeană și agenții acesteia, JO L 200 din 26.7.2016.
- ✓ Rectificare la Versiunea consolidată a Tratatului privind Uniunea Europeană și a Tratatului privind funcționarea Uniunii Europene, JO C 400 din 28.10.2016.
- ✓ Rectificare la Versiunea consolidată a Tratatului privind Uniunea Europeană și a Tratatului privind funcționarea Uniunii Europene, JO C 59 din 23.2.2017.

1. Versiunea consolidată a Tratatului privind Uniunea Europeană (2016/C/202)

Cuprins

	Art.
<i>Preambul</i>	
Titlul I. Dispoziții comune	1-8
Titlul II. Dispoziții privind principiile democratice	9-12
Titlul III. Dispoziții privind instituțiile	13-19
Titlul IV. Dispoziții privind formele de cooperare consolidată	20
Titlul V. Dispoziții generale privind acțiunea externă a uniunii și dispoziții speciale privind politica externă și de securitate comună	21-46
Capitolul 1. Dispoziții generale privind acțiunea externă a Uniunii	21-22
Capitolul 2. Dispoziții speciale privind politica externă și de securitate comună	23-46
Secțiunea 1 Dispoziții comune	23-41
Secțiunea 2. Dispoziții privind politica de securitate și apărare comună	42-46
Titlul VI. Dispoziții finale	47-55

Preambul

MAIESTATEA SA REGELE BELGIENILOR, MAIESTATEA SA REGINA DANEMARCEI, PREȘEDINTELE REPUBLICII FEDERALE GERMANIA, PREȘEDINTELE REPUBLICII ELENE, MAIESTATEA SA REGELE SPANIEI, PREȘEDINTELE REPUBLICII FRANCEZE, PREȘEDINTELE IRLANDEI, PREȘEDINTELE REPUBLICII ITALIENE, ALTEȚA SA REGALĂ MARELE DUCE DE LUXEMBURG, MAIESTATEA SA REGINA ȚĂRILOR DE JOS, PREȘEDINTELE REPUBLICII PORTUGHEZE, MAIESTATEA SA REGINA REGATULUI UNIT AL MARII BRITANII ȘI IRLANDEI DE NORD¹⁾,

¹⁾ Sunt statele care, în anul 1992, au semnat Tratatul de la Maastricht prin care s-a instituit Uniunea Europeană. Republica Bulgaria, Republica Cehă, Republica Estonia, Republica Croația, Republica Cipru, Republica Letonia, Republica Lituania, Republica Ungară, Republica Malta, Republica Austria, Republica Polonă, România, Republica Slovenia, Republica Slovacă, Republica Finlanda și Regatul Suediei au devenit ulterior membre ale Uniunii Europene.

DECIȘI să parcurgă o nouă etapă în procesul de integrare europeană inițiat prin constituirea Comunităților Europene,

INSPIRÂNDU-SE din moștenirea culturală, religioasă și umanistă a Europei, din care s-au dezvoltat valorile universale care constituie drepturile inviolabile și inalienabile ale persoanei, precum și libertatea, democrația, egalitatea și statul de drept,

REAMINTIND importanța istorică a sfârșitului divizării continentului european și necesitatea stabilirii unor baze solide pentru arhitectura Europei viitoare,

CONFIRMÂND atașamentul lor față de principiile libertății, democrației și respectării drepturilor omului și libertăților fundamentale, precum și ale statului de drept,

CONFIRMÂND atașamentul lor față de drepturile sociale fundamentale definite în Carta socială europeană, semnată la Torino, la 18 octombrie 1961, și în Carta comunitară a drepturilor sociale fundamentale ale lucrătorilor din 1989,

HOTĂRĂȚI să întărească solidaritatea dintre popoarele lor, respectând totodată istoria, cultura și tradițiile acestora,

HOTĂRĂȚI să consolideze caracterul democratic și eficacitatea funcționării instituțiilor, pentru a le permite acestora să-și îndeplinească mai bine, într-un cadru instituțional unic, misiunile care le sunt încredințate,

HOTĂRĂȚI să-și consolideze economiile naționale, să asigure convergența acestora, precum și să stabilească o uniune economică și monetară care presupune, conform dispozițiilor prezentului tratat și ale Tratatului privind funcționarea Uniunii Europene, o monedă unică și stabilă,

DECIȘI să promoveze progresul economic și social al popoarelor lor, ținând seama de principiul dezvoltării durabile și în cadrul realizării pieței interne, al consolidării coeziunii și protecției mediului, precum și să pună în aplicare politici care asigură progrese concomitente în domeniul integrării economice și în celelalte domenii,

HOTĂRĂȚI să instituie o cetățenie comună pentru resortisanții țărilor lor,

HOTĂRĂȚI să pună în aplicare o politică externă și de securitate comună, inclusiv definirea treptată a unei politici de apărare comune, care ar putea conduce la o apărare comună, în conformitate cu dispozițiile articolului 42, consolidând astfel identitatea Europei și independența acesteia în vederea promovării păcii, securității și progresului în Europa și în întreaga lume,

HOTĂRĂȚI să faciliteze libera circulație a persoanelor, asigurând totodată siguranța și securitatea popoarelor lor, prin instaurarea unui spațiu de libertate, securitate și justiție în conformitate cu dispozițiile prezentului tratat și ale Tratatului privind funcționarea Uniunii Europene,

HOTĂRĂȚI să continue procesul de creare a unei uniuni din ce în ce mai strânse între popoarele Europei, în care deciziile să fie luate cât mai aproape posibil de cetățeni, în conformitate cu principiul subsidiarității,

ÎN PERSPECTIVA etapelor următoare care vor trebui parcurse pentru ca integrarea europeană să progreseze,

(lista plenipotențiarilor nu este reprodusă)

Titlul I. Dispoziții comune

Art. 1. Prin prezentul tratat, ÎNALTELE PĂRȚI CONTRACTANTE instituie între ele o UNIUNE EUROPEANĂ, denumită în continuare „Uniune”, căreia statele membre îi atribuie competențe pentru realizarea obiectivelor lor comune.

Prezentul tratat marchează o nouă etapă în procesul de creare a unei uniuni tot mai profunde între popoarele Europei, în cadrul căreia deciziile se iau cu respectarea deplină a principiului transparenței și cât mai aproape cu putință de cetățeni.

Uniunea se întemeiază pe prezentul tratat și pe Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (denumite în continuare „tratatele”). Aceste două tratate au aceeași valoare juridică. Uniunea se substituie Comunității Europene și îi succedă acesteia.

Art. 2. Uniunea se întemeiază pe valorile respectării demnității umane, libertății, democrației, egalității, statului de drept, precum și pe respectarea drepturilor omului, inclusiv a drepturilor persoanelor care aparțin minorităților. Aceste valori sunt comune statelor membre într-o societate caracterizată prin pluralism, nediscriminare, toleranță, justiție, solidaritate și egalitate între femei și bărbați.

Art. 3. (1) Uniunea urmărește să promoveze pacea, valorile sale și bunăstarea popoarelor sale.

(2) Uniunea oferă cetățenilor săi un spațiu de libertate, securitate și justiție, fără frontiere interne, în interiorul căruia este asigurată libera circulație a persoanelor, în corelare cu măsuri adecvate privind controlul la frontierele externe, dreptul de azil, imigrarea, precum și prevenirea criminalității și combaterea acestui fenomen.

(3) Uniunea instituie o piață internă. Aceasta acționează pentru dezvoltarea durabilă a Europei, întemeiată pe o creștere economică echilibrată și pe stabilitatea prețurilor, pe o economie socială de piață cu grad ridicat de competitivitate, care tinde spre ocuparea deplină a forței de muncă și spre progres social, precum și pe un nivel înalt de protecție și de îmbunătățire a calității mediului. Aceasta promovează progresul științific și tehnic.

Uniunea combate excluziunea socială și discriminările și promovează justiția și protecția sociale, egalitatea între femei și bărbați, solidaritatea între generații și protecția drepturilor copilului.

Aceasta promovează coeziunea economică, socială și teritorială, precum și solidaritatea între statele membre.

Uniunea respectă bogăția diversității sale culturale și lingvistice și veghează la protejarea și dezvoltarea patrimoniului cultural european.

(4) Uniunea instituie o uniune economică și monetară a cărei monedă este euro.

(5) În relațiile sale cu restul comunității internaționale, Uniunea își afirmă și promovează valorile și interesele și contribuie la protecția cetățenilor săi. Aceasta contribuie la pacea, securitatea, dezvoltarea durabilă a planetei, solidaritatea și respectul reciproc între popoare, comerțul liber și echitabil, eliminarea sărăciei și protecția drepturilor omului și, în special, a drepturilor copilului, precum și la respectarea strictă și dezvoltarea dreptului internațional, inclusiv respectarea principiilor Cartei Organizației Națiunilor Unite¹⁾.

(6) Uniunea își urmărește obiectivele prin mijloace corespunzătoare, în funcție de competențele care îi sunt atribuite prin tratate.

Art. 4. (1) În conformitate cu articolul 5, orice competență care nu este atribuită Uniunii prin tratate aparține statelor membre.

(2) Uniunea respectă egalitatea statelor membre în raport cu tratatele, precum și identitatea lor națională, inerentă structurilor lor fundamentale politice și constituționale, inclusiv în ceea ce privește autonomia locală și regională. Aceasta respectă funcțiile esențiale ale statului și, în special, pe cele care au ca obiect asigurarea integrității sale teritoriale, menținerea ordinii publice și apărarea securității naționale. În special, securitatea națională rămâne responsabilitatea exclusivă a fiecărui stat membru.

(3) În temeiul principiului cooperării loiale²⁾, Uniunea și statele membre se respectă și se ajută reciproc în îndeplinirea misiunilor care decurg din tratate.

Statele membre adoptă orice măsură generală sau specială pentru asigurarea îndeplinirii obligațiilor care decurg din tratate sau care rezultă din actele instituțiilor Uniunii.

Statele membre facilitează îndeplinirea de către Uniune a misiunii sale și se abțin de la orice măsură care ar putea pune în pericol realizarea obiectivelor Uniunii.

Art. 5. (1) Delimitarea competențelor Uniunii este guvernată de principiul atribuirii. Exercitarea acestor competențe este reglementată de principiile subsidiarității și proporționalității³⁾.

(2) În temeiul principiului atribuirii, Uniunea acționează numai în limitele competențelor care i-au fost atribuite de statele membre prin tratate pentru realizarea

obiectivelor stabilite prin aceste tratate. Orice competență care nu este atribuită Uniunii prin tratate aparține statelor membre.

(3) În temeiul principiului subsidiarității, în domeniile care nu sunt de competență sa exclusivă, Uniunea intervine numai dacă și în măsura în care obiectivele acțiunii preconizate nu pot fi realizate în mod satisfăcător de statele membre nici la nivel central, nici la nivel regional și local, dar datorită dimensiunilor și efectelor acțiunii preconizate, pot fi realizate mai bine la nivelul Uniunii.

Instituțiile Uniunii aplică principiul subsidiarității în conformitate cu Protocolul privind aplicarea principiilor subsidiarității și proporționalității. Parlamentele naționale asigură respectarea principiului subsidiarității, în conformitate cu procedura prevăzută în respectivul protocol.

(4) În temeiul principiului proporționalității⁴⁾, acțiunea Uniunii, în conținut și formă, nu depășește ceea ce este necesar pentru realizarea obiectivelor tratatelor.

Instituțiile Uniunii aplică principiul proporționalității în conformitate cu Protocolul privind aplicarea principiilor subsidiarității și proporționalității.

Art. 6. (1) Uniunea recunoaște drepturile, libertățile și principiile prevăzute în Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene²⁾ din 7 decembrie 2000, astfel cum a fost adaptată la 12 decembrie 2007, la Strasbourg, care are aceeași valoare juridică cu cea a tratatelor.

Dispozițiile cuprinse în Cartă nu extind în niciun fel competențele Uniunii astfel cum sunt definite în tratate.

Drepturile, libertățile și principiile prevăzute în Cartă se interpretează în conformitate cu dispozițiile generale din titlul VII al Cartei privind interpretarea și punerea sa în aplicare și cu luarea în considerare în mod corespunzător a explicațiilor menționate în Cartă, care prevăd izvoarele acestor dispoziții.

(2) Uniunea aderă la Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale³⁾. Competențele Uniunii, astfel cum sunt definite în tratate, nu sunt modificate de această aderare.

(3) Drepturile fundamentale, astfel cum sunt garantate prin Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și astfel cum rezultă din tradițiile constituționale comune statelor membre, constituie principii generale ale dreptului Uniunii.

Art. 7.⁴⁾ (1) La propunerea motivată a unei treimi din statele membre, a Parlamentului European sau a Comisiei Europene și cu aprobarea Parlamentului

¹⁾ Ibidem.

²⁾ A se vedea *infra*, p. 325.

³⁾ A se vedea *infra*, Protocolul (nr. 8), p. 230 și Avizul negativ al CJUE, *infra*, p. 336.

⁴⁾ A se vedea Comunicarea Comisiei „Un nou cadru al UE pentru consolidarea statului de drept” (COM/2014/0158 final).

¹⁾ Potrivit art. 2 din Carta ONU, aceste principii sunt: egalitatea suverană a tuturor statelor membre; îndeplinirea cu bună credință a obligațiilor asumate conform Cartei; soluționarea diferendelor internaționale prin mijloace pașnice; abținerea de a recurge la amenințarea cu forța sau folosirea ei împotriva integrității teritoriale ori independenței politice a vreunui stat sau în orice alt mod incompatibil cu scopurile ONU; statele membre trebuie să acorde Organizației asistență în orice acțiune pe care aceasta o întreprinde în conformitate cu Carta ONU și să se abțină de a da ajutor vreunui stat împotriva căruia ONU întreprinde o acțiune preventivă sau de constrângere; nici o prevedere a Cartei nu autorizează Organizația să intervină în chestiuni care aparțin esențial competenței interne a fiecărui stat.

²⁾ De exemplu, Comunicarea Comisiei privind cooperarea dintre Comisie și instanțele statelor membre ale Uniunii Europene în aplicarea art. 81 și 82 TCE (2004/C 101), JO C 101 din 27.4.2004.

³⁾ A se vedea *infra*, Protocolul (nr. 2), p. 172.